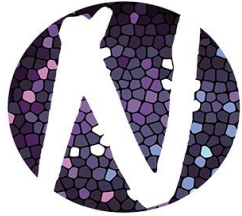

Valtion nuorisoneuvoston
toimintasuunnitelma
2020-2023

Valtion
nuorisoneuvosto

Valtion nuorisoneuvosto on valtioneuvoston asettama nuorisotyön ja -politiikan asiantuntijaelin. Neuvosto käsittelee nuorten kannalta laajakantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä asioita, arvioi valtionhallinnon toimenpiteiden vaikutuksia nuoriin, tekee aloitteita ja esityksiä nuorisopolitiikan kehittämiseksi sekä tuottaa tietoa nuorista ja heidän elinoloistaan.

Valtion nuorisoneuvostossa on puheenjohtaja, kaksi varapuheenjohtajaa, 15 jäsentä sekä sihteeristönä pääsihteerin ja kaksi suunnittelijaa.

Neuvostolla on kaksi jaostoa: tutkimus- ja ennakointijaosto sekä arviointijaosto. Lisäksi neuvostolla on työvaliokunta.

Toimintaa ohjataan tarpeen mukaan päivitetävällä toimintasuunnitelmalla, josta löytyy konkreettiset toimenpiteet asetettujen tehtävien saavuttamiseksi.

Valtion nuorisoneuvoston lakisääteisinä tehtävinä ovat:

- käsitellä nuorten kannalta laajakantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä asioita ja arvioida valtionhallinnon toimenpiteiden vaikutuksia nuoriin ja nuorille suunnattuihin palveluihin ja toimintoihin
- tehdä aloitteita ja esityksiä nuorisopolitiikan kehittämiseksi
- tuottaa ajankohtaista tietoa nuorista ja heidän elinoloistaan
- antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle lausunto valtakunnalliseen nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaan otettavista asioista
- seurata toimialan kansainvälistä kehitystä ja yhteistyötä

Toimintasuunnitelmassa valtion nuorisoneuvoston toiminta on jaoteltu neljään kokonaisuuteen:

I Tutkimustyö

II Arviointityö

III Ennakointityö

IV Kansainvälisen kehityksen ja yhteistyön seuranta

Toimikauden painopistealueena ovat tulevaisuus- ja ennakointityön kehittäminen sekä neuvoston tunnettuuden ja vaikuttavuuden vahvistaminen.

I Tutkimustyö

Valtion nuorisoneuvoston tehtävänä on tuottaa ajankohtaista tietoa nuorista ja heidän elinoloistaan. Neuvosto myös edistää tiedon hyödyntämistä nuoria koskevassa päätöksenteossa.

Säännöllisesti tuotettavien tutkimusten ja selvitysten lisäksi tehdään pienimuotoisia mielipidekyselyitä esimerkiksi nuorten äänestyskäyttäytymisestä valtiollisissa vaaleissa.

Nuorisobarometri

Nuorisobarometri mittaa suomalaisten 15-29-vuotiaiden nuorten arvoja ja asenteita. Jokaisella nuorisobarometrillä on neuvoston päättämä teema. Lisäksi joi-tain kysymyksiä (barometri-indikaattorit) toistetaan säännöllisesti, mahdollistaen myös pidemmän aikavälin muutosten tarkastelun. Nuorisobarometri julkais-taan vuosittain yhteistyössä Nuorisotutkimusseuran kanssa.

Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus

Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus kartoittaa 7-29-vuotiaiden lasten ja nuorten vapaa-aikaa, harrastuksia ja järjestyksiä. Tutkimus tuotetaan joka toinen vuosi yhteistyössä Nuorisotutkimusseuran, Valtion liikuntaneuvoston ja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

Tutkimuksessa painotetaan vuorotellen liikuntaa ja mediaa. Vuoden 2020 vapaa-aikatutkimuksessa käsitellään mediaa.

Nuorten elinolot -vuosikirja

Nuorten elinolot – vuosikirja tarjoaa ajankohtaista tietoa nuorten hyvinvoinnista päätöksentekijöille, nuorisoalan ammattilaisille sekä vanhemmille ja muille kasvattajille. Nuorten elinolot – vuosikirja julkaistaan yhdessä Nuorisotutkimusverkoston ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa vuosina 2020 ja 2022. Tutkimusta pyritään kehittämään tunnetuksi ja sen vaikuttavuutta päätöksentekoon pyritään nostamaan.

Nuorten hyvinvointi-indikaattorit

Valtion nuorisoneuvosto pitää yllä nuorten hyvinvointi-indikaattoreita sekä barometri-indikaattoreita. Indikaattorit löytyvät tietoaanurista.fi-sivustolta.

Kehitetään nuorisoalan tiedontuotantoa ja nuorten hyvinvoinnin kansallisia indikaattoreita yhteistyössä OKM:n, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston sekä yhteistyöministeriöiden kanssa. Uudistuksessa tarkastellaan sitä, mitä olennaiset indikaattorit ovat ja miten niitä tulisi tulkita. Indikaattorien tunnettuutta ja käyttöä tietoon perustuvan päätöksenteon pohjana lisätään.

II Arviointityö

Valtion nuorisoneuvoston tulee ottaa huomioon arvioidessaan valtionhallinnon toimenpiteiden vaikutuksia valtion talousarviossa nuorten kasvu- ja elinoloihin kohdistetut määrärahat. Nämä kartoitetaan sopivaksi katsotulla tavalla toimikauden alussa osana nuorisotyön ja –politiikan tulokorttien valmistelua. Tulokorteissa käydään läpi jokaisen ministeriön osalta niiden hallinnonalan politiikan, lainsäädännön, rahoituksen ja muiden ohjauskeinojen yhtymäkohdat nuorten elinoloihin. Mahdollista on myös tehdä arviointi esimerkiksi viimeisen vuosikymmenen päätösten vaikutuksista nuoriin.

Toimikauden alussa päätetään, mitkä ovat hallitusohjelmassa ja hallituksen lainsäädäntösuunnitelmassa olevat isot hankkeet, joita seurataan valmistelun aikana ja joihin annetaan lausunto. Seuranta tapahtuu esimerkiksi kutsumalla valmisteluun osallistuvia virkamiehiä neuvoston tai jaoston kokoukseen.

Seurattavia uudistuksia ovat ainakin seuraavat:

- Oppivelvollisuuden laajentaminen
- Sosiaaliturvauudistus
- Sote- ja maakuntauudistus
- Nuorisotakuu
- Mielenterveysstrategia
- Harrastaminen ja Suomen malli
- Koulutuspoliittinen selonteko
- Työllisyyden kuntakoikeilu

Nuorten kannalta laajakantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä asioita, joita seurataan ja joihin tarvittaessa pyritään vaikuttamaan, ovat ainakin:

- Eläkejärjestelmän kestävyys
- Digitalisaatio, työn murros ja nuorten syrjäytyminen
- Ilmastonmuutos
- Väkivaltainen ekstremismi ja sen ehkäisy
- Nuorisotoimialan rahoitus

Arvioinnit

Valtion nuorisoneuvosto tekee tai teettää arviointeja tärkeäksi kokemistaan asioista. Arviointijaosto valmistelee valtion nuorisoneuvostolle arviointisuunnitelman.

Hallituskauden lopussa tehdään kokonaisarvio VANUPO:sta sekä lausunto seuraavaan VANUPO:on otettavista asioista.

III Ennakointityö

Valtion nuorisoneuvoston tehtävänä on katsoa nuorisotyötä ja –politiikkaa hallituskautta pidemmälle ja hahmotella nuorisopolitiikan suuria linjoja. Ennakointi tarkoittaa tulevaisuuden luotausta ja suunnittelua. Valtion nuorisoneuvoston ennakointityötä valmistelee tutkimus- ja ennakointijaosto.

Valtionhallinnossa ollaan vahvistamassa ennakointia osana kehittämistyötä. Vuonna 2019 tehdyn opetus- ja kulttuuriministeriön nuoriso- ja liikuntapolitiikan osaston ennakointityön pohjalta kehitetään edelleen ennakointimallia ja toteutetaan ennakointi hyvissä ajoin ennen kuin aletaan valmistautua valtioneuvoston tulevaisuus katsauksen tekemiseen.

IV Kansainvälisen kehityksen ja yhteistyön seuranta

Valtion nuorisoneuvosto laatii itselleen työkalut ja toimintamallit nuorisotyön ja –politiikan kansainvälisen kehityksen ja yhteistyön seurantaan, kasvattaa verkostojaan ja hyödyntää tarvittaessa tutkimusten kysymyspatteristoissa eurooppalaisten nuorisotutkimusten kysymyksiä vertailun mahdollistamiseksi.

Tutustutaan nuorisoalan kansainväliseen yhteistyöhön ja kartoitetaan vastaavia valtionhallinnon organisaatioita muista maista. Tutustutaan myös eurooppalaiseen tutkimukseen ja tiedontuotantoon esimerkiksi OECD:n parissa.

Kevät 2020	Syksy 2020	Kevät 2021	Syksy 2021	Kevät 2022	Syksy 2022	Kevät 2023
Toimintasuunnitelman tarkentaminen	Tutustuminen kv-yhteistyöhön	Toimintasuunnitelman tarkastaminen	Ennakoinnin aloittaminen	Valtioneuvoston tulevaisuuskausaan vaikuttaminen	Arviointi 3	VANUPO-arvio
Indikaattorien kehittäminen	Nuorten kasvuoloihin tarkoitettut määrärahat	Kuntavaalit 2021	Arviointi 2			Esitys seuraavaan VANUPO:on otettavista asioista
Arviointisuunnitelman tekeminen	Arviointi 1	Sote- ja maakuntauudistus				Eduskuntavaalit 2023
Valtion nuorisoneuvoston tulokortit	Sosiaaliturvauudistus					
Oppivelvollisuuden laajentaminen						
Yhteinen kokous arviointi- ja avustustoimikunnan kanssa						